

Statendebat over Havenvisie

Artikel voorzitter Jaap Jelle Feenstra

In het Bestuursakkoord van juli 2023 hebben de Friese collegepartijen afgesproken: 'Gedeputeerde Staten komen met een integrale Friese havenvisie.' Met deze toezegging nam het nieuwe provinciaal bestuur van Friesland de centrale wens uit de HNF-lobby over.

In maart 2025 hebben Gedeputeerde Staten (GS) een Startnotitie voor deze Havenvisie vastgesteld. Op basis van deze Startnotitie wil GS eind van dit jaar het eerste concept van de Havenvisie gereed hebben en in het voorjaar van 2026 de definitieve Havenvisie vaststellen en aan Provinciale Staten (PS) aanbieden. Daarmee zijn we drie jaar na de publicatie van het voornemen in het Bestuursakkoord. Gelet op het belang van de haven economie voor Friesland en de kansen die met een strategische publiek-private aanpak benut kunnen worden, acht HNF een hoger tempo en ambitieniveau mogelijk en geboden.

Foto's Joachim de Ruijter en eigen archief

GS-voorstel

In de toelichting op de Startnotitie noemen de gedeputeerden Matthijs de Vries (Infra) en Friso Douwstra (Economie) de havens en vaarwegen 'een wezenlijk onderdeel van de Friese economie'. Met meer samenhang kunnen kansen beter worden benut. Havenbeleid is van belang voor economie en circulair, voor mobiliteit en ruimte, voor energie en duurzaamheid.

HNF deelt het brede belang dat GS aan de havens en vaarwegen toekent, ook als voorwaarde voor succesvol beleid in andere sectoren. Vaarwegen bieden ruimte voor transport, havens zijn economische clusters voor productie en circulair, voor energie en milieu, al deze belangen rechtvaardigen een samenhangend en toekomstgericht havenbeleid.

Staten-debat

Voorafgaand aan het Staten-debat van 28 mei 2025 heeft HNF gesprekken gevoerd met diverse

statenleden en een HNF-reactie op de Startnotitie aan alle Statenfracties toegezonden. HNF waardeert dat vele fracties zich omstandig over het Havenbeleid hebben uitgesproken. Tijdens het debat werden twee amendementen en zestien moties ingediend. In moties geven de Statenleden verzoeken aan GS mee. Amendementen hebben een meer zwaarwegende betekenis, daarmee stellen de Staten zich als medebestuurder op. De beide amendementen zijn aangenomen evenals zeven moties. Het havendebat leeft duidelijk in de Friese Staten!

Amendementen

- In het eerste amendement van GroenLinks, PvdA en SP wordt bepleit een overleg te organiseren om veiligheid te bieden aan de recreatievaart bij de intensivering van de beroepsvaart. Een begrijpelijk en belangwekkend verzoek, HNF sluit graag bij dit overleg aan.
- In het tweede amendement van SP, PvdD, VVD en fractie-van Dijk bepleiten de Fryske Staten dat de Havenvisie niet alleen door GS, maar ook door PS wordt vastgesteld. Daarmee krijgen de statenleden het laatste woord. Met deze uitspraak zal de finale vaststelling van de Havenvisie iets meer tijd vergen, maar indien ook de Staten deze visie onderschrijven, neemt haar politiek gewicht toe. Havens en bedrijven hebben belang bij een meerjarig beleid, dat niet alleen afhankelijk is van de samenstelling van GS, maar dat ook doorwerkt na de volgende Statenverkiezingen van 17 maart 2027. Een Staten-brede vaststelling van de Havenvisie kan bijdragen aan een robuust beleidskader.

Moties

- In motie 1 vragen BBB, FNP en GL om een analyse van de havengebieden om kansen en mogelijkheden beter te benutten en het vervoer over water te stimuleren.
- Motie 2 van BBB vraagt om een helder tijdspad voor de samenwerking tussen de Friese havengebieden.
- FNP en BBB vragen in motie 4 om de havenvisie in bestuurlijk overleg uit te werken met de gemeenten, RWS en HNF.

- Motie 5 van FNP en BBB vraagt om een eenduidig en gecoördineerd havenbeleid.
- Het aanpakken van ondermijning wordt gevraagd in motie 7 van CU, BBB, GL, Jonker, SP, PvdA en D66.
- Motie 20 van PBF en van Dijk vraagt om het bij de uitwerking betrekken van de gemeentelijke visies.
- Opmerkelijk is dat moties waarin gepleit wordt voor meer natuur en duurzaamheid geen steun in PS krijgen, daarmee verviel ook motie 13 van de SP om Harlingen aan te sluiten op het nationale waterstofnetwerk.
- PVV en JA21 roepen in motie 8 op ideologisch gedreven thema's zoals klimaatbeleid, circulariteit en de energietransitie in de Havenvisie te vermijden. Deze motie werd verworpen.
- Wel aangenomen wordt motie 21 van PBF, JA21, BBB, van Dijk en de VVD, waarin wordt aangegeven dat investeringen in en beleid voor duurzaamheid niet ten koste mogen gaan van groei en concurrentie.
- Naar aanleiding van deze moties zegt gedeputeerde De Vries toe natuur en biodiversiteit mee te nemen in de Havenvisie, maar niet als een van de pijlers. En GS wil in de Havenvisie nagaan welke mogelijkheden er zijn om de NOx-uitstoot terug te brengen. HNF is zeker bereid om hierover de provincie te informeren en met betrokken partners het overleg te starten.

Besluit

Het GS-voorstel om op basis van de Startnotitie de Integrale Havenvisie op te stellen werd met 39 stemmen aangenomen, met alleen drie stemmen van PvdD en PVV tegen. Deze brede steun is van belang voor het College, maar ook voor de Friese havens, de havengemeenten en het vervoerend bedrijfsleven. HNF blijft een hoger tempo en ambitieniveau bepleiten en waardeert een brede steun voor het gezamenlijk bijdragen aan een samenhangend en toekomstgericht havenbeleid.

Jaap Jelle Feenstra

Voorzitter Haven Netwerk Fryslân